

Lea Fatur: O sinčku Binčku.

BIL je Binček prava neroda. Zdaj je prevrnil škaaf z vodo, zdaj raztresel vrečo s semeni, zdaj splašil vaške kokoši, zdaj čredo govedi. Na paši je pušcal krave v škodo in ovce volkovom. »Samo za škodo si,« je stokala njegova mati, uboga vdova. Pa so ji ljudje svetovali: »Daj fanta kam služiti, tam ga bodo že zbrihitali.«

Mati je dala Binčka trgovcu v mesto. Toda tudi tam je uganjal Binček svoje nerodnosti. V mleko je vlil petroleja, sol je prodal za sladkor, poper za sladko skorjor. Naredil je toliko škode, da ga je trgovec zapodil in je morala mati prodati edino kravico, da je poravnala pri trgovcu. Otroci na vasi so pa nagajali Binčku:

»Sinček Binček, kje si bil?

Tam v Ljubljani si štrencu vil.

Kaj ti so dali v plačilo?

Pišče, ki še ni shodilo.«

Binček se je skrival pred otroki in je premišljeval, kako bi naredil kaj pametnega, da bi se ne govorilo tako o njem.

Vedel je, da so v gozdu blizu mesta roparji. V skalni duplini so in nihče ne more do njih. Pa, ko bi on, Binček, mogel pobiti te roparje, bi dobil gotovo toliko denarja, da bi kupil materi drugo kravo in otroci na vasi bi peli o njem:

»Sinček Binček je junak,

ni na vasi mu enak.«

Zgodilo se je pa tisto poletje, da je prišla v deželo huda bolezen. Modra žena na vasi je povedala, da ne bo obolel in tudi ne umrl, kdor bo jedel riž, kuhan ali pečen, zabeljen ali nezabeljen. Župan in starešine so si kupili kar cele vreče riža — in potem je vse uživalo riž zjutraj, opoldne in zvečer.

Samo Binček ni dobil riža. Mati ni imela več krave in tudi ne denarja za mleko.

»Umrli bom!« je stokal Binček. Mati je okopavala krompir pri županovih in dala zasluženi denar Binčku. Naročila mu je: »Beži v mesto, kupi dva kilograma riža in priteci nazaj! Ne ustavljaljaj se pa pri oknih in po potih, da te ne zalotijo roparji ali bolezen.«

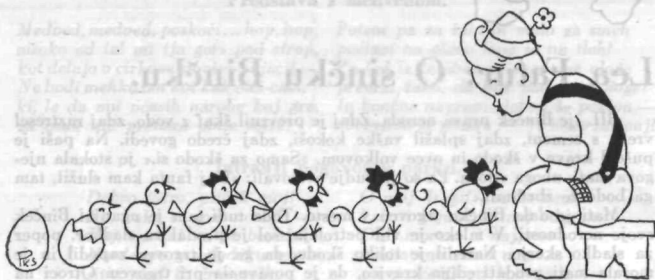
Mati je dala Binčku velik locnat koš na roko, da spravi vanj riž, in je gledala dolgo za njim in klicala: »Teci hitro, sinček!«

To je bilo v ranem jutru. Z mlekaricami je prišel Binček v mesto, kupil riž, prodajal zijala in šel komaj proti poldnevu iz mesta.

Gre in preklada nerodni koš od komolca na komolec, gre in se hvali, kako pametno je vse naredil, prišel v mesto, kupil in se vrnil.

Papirnati žokec v košu je pa skakal pri prekladanju in dobil luknjico. Riž se je vsul v koš, poiskal luknjico v košu in se izmuzal iz koša. To je bilo, ko je šel Binček skozi veliko vas. Kokoši te vasi so hitro zapazile, da jim siplje prijazni deček dobre kaše: tekle so za njim, zobale in grakljale: »To je deček, to!«

Binček si je pa mislil: Kako prijazne kokoške so v tej vasi ...

Kokoši so pobirale riž in zagotavljale: »Dobra je tvoja kaša, dobra!«

Solnce je pripekalo in Binček, ki je zgodaj vstal, je postal truden in zaspan. Ob cesti je stala prazna koliba. Binček se je vrgel na tla in zaspal s košem na roki. Zbudilo ga je glasno kokodakanje. Debelo je pogledal okoli sebe. Koliba je bila polna kokoši, ki so pripovedovale:

»Zdaj gremo, Binček, kokodajs, domov. Za kašo jajca — iz jajec bo piška — iz piške krava — kokoko-dajs!«

In druga za drugo so se kokoši lepo priklonile in odletele. Binček je pogledal po tleh in videl polno jajec, lepih belih jajec. Ponavljal je poslovilne besede kokoši: »Iz kaše jajca — iz jajec piška — iz piške krava« in si je mel oči: Kako naj izleže piška kravo? Ni tega nikdar bilo in ne bo, kokoške! Pač bo mama lahko prodala jajca in piške, ali za kravo še ne bo.«

Šel je in pobral jajca v koš. »Poleg riža,« si je mislil, »še toliko jajec! To bo gledala mama! Rekla bo: »Sinček Binček, srečo imaš in prebrisan dečko si!« In vsa vas bo govorila o kurah in o jajcih in o Binčku. — Pa kje je riž? Papir je luknjast in koš tudi ... O te gromske koklje!«

Binčku se je kar posvetilo v glavi. Pobral je jajca in stopal potrft domov. Nič ga ne bo hvalila mama, in če izve vas ...

Hodi Binček zamišljeno in žalostno. Solnce pripeka in ga zmaga. Binček sede na travo in zaspí pod božjim solncem. Prebudi ga tenki »pivpivpiv« in nekaj mehkega, ki se mu stiska v roko, pod vrat in ramo. Pogleda in zazija: Na robu koša, na njegovih rokah in nogah drobni in pivkajo komaj izlegla piščeta ... Druga se kobacajo še iz prekljuvanih lupin ... Binčku se zasveti v glavi: Solnce je izvalilo piščeta — skoraj bi jih bilo res za eno kravo, ko bi bila revšeta že velika.

Pa glej! Piščeta rastejo kar pred Binčkovimi očmi, piščeta pivkajo: »Iz kaše jajce, iz jajca pišče, iz piščeta krava!«

»Nikdar ni bilo in nikdar ne bo!« je skrbelo Binčka in pomagal je zadnjemu pišku iz lupine, polovil vse v koš in se napotil naprej.

Blizu gozda je našel slikarja, ki je delal pod razpeto platneno streho. Binček prosi, če sme posedeti pod streho in pravi slikarju o rižu in o kokoših.

Slikar posluša in se Binčku smeje. Tačas pa uidejo piške iz koška in jamejo zobati barve, ki so stale v posodicah po tleh. Ko pozobljejo že vse, se ozre slikar in se zadere na Binčka: »Res si prava neroda in nesreča! Kar hitro se mi zgubi s tvojimi piškami! Bajto prodam tvoji materi, da dobim povrnjeno škodo.«

»Nikar, gospod, nikar!« prosi Binček in se krega nad piščeti: »Kravo mi obljudujete, pa me preženete z materjo izpod strehe ...«

Piške pa odgovarjajo: »Iz piške krava, sinček Binček!«

»Prismode ste, klepetave in neumne, kakor ves kokošji rod,« se jezi Binček in stopi v gozd. Ne upa se domov; zdi se mu najboljše, da si poišče kako šuplo drevo in se nastani v njem.

Ko tako ogleduje drevesa v gozdu, ga naenkrat obkolijo bradati črni možje in ga izprašujejo, kaj tod išče. Binček pove, kaj in kako, roparski glavar pa se razveseli:

»Prav! Včeraj smo ubili našega kuharja, ker je bila polenta pripaljena. Boš pa ti za kuharja. Takoj podavi vsa piščeta, oskubi jih in speci!«

Poženo Binčka v veliko votlino, kjer je bilo polno sodov, velikih in majčkenih. Binček zakuri in napolni velik kotel z vodo. Potem se loti pišk ...

Pravi jim: »Prav se vam godi! Ne bi bile barv požrle, bi zdaj doma kašo zobale.«

Piške pa zatrjujejo: »Kravo dobiš, kravo!«

Ko so bila piščeta pečena in regrat opran, pokrije Binček veliko mizo z ukradenim prtom in nosi na mizo. Roparji jedo in grozijo Binčku: »Tvoja sreča, da nisi prismodil pečenke!«

Jedo in se veselijo. Nakrat pa zastoka glavar: »O moji grehi! Za umreti mi je!« Pa zaobrne oči in se zgrudi mrtev. Drugi roparji mu ne morejo pomagati, ker je vsem slabo. Binček jim skuha hitro tisto kavo, ki je pravila o njej njegova mama, da je zdravilo za vse bolezni, pa preden je bila kava kuhana, so bili že vsi roparji mrtvi. Barve, ki so jih pozobale piške, so bile strupene, in strupeno meso pišk je zastrepilo roparje.

Ves prestrašen steče Binček domov k materi, mati pa k županu, župan pa k orožnikom. Vsa vas je šla z orožniki v gozd. V votlini so našli veliko blaga, v velikih sodih obilo vina, v majhnih pa zlat in srebrn denar.

Okradeni ljudje so prihiteli v votlino in poiskali svoje blago. Vse je bilo veselo, da je pokončana roparska nadloga, vse je hvalilo in obdarovalo Binčka. Dobil je toliko, da je kupil materi kravo in povrnil slikarju škodo in še mu je ostalo, da je začel trgovino z žabami. Nič več mu niso otroci nagajali, on pa jim je rad razkladal:

»Kar nikdar ni bilo, se vendar zgodi —
kokoši in piške so modre stvari.«

Danilo Gorinšek: Pod noč.

*Vse že spi, nič zvezdic ni,
zemlja vsa se v sanjah ziblje,
niči sapice nikjer.*

Lahko noč!

*Božji dih gre čez poljane,
da ljudem srce še giblje,
da jim v spanju ne zastane.*

Lahko noč!

*Brez skrbi zaprimo veke,
božji dih pričara vanje
nam srebrnočiste sanje.*

Lahko noč!